

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА

НА ОКРЪЖЕН СЪД – БЛАГОЕВГРАД

ЗА

2009 ГОДИНА

I. КАДРОВА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

1. Брой на съдиите.

През отчетния период по щат в Благоевградския окръжен съд са 26 съдии, от които 3-ма са младши съдии. През цялата 2009г. трима от старшите съдии не са били на работа- съдия Миглена Йовкова в отпуск по майчинство от 08.12.2008 г. и понастоящем, съдия Атанас Маскръчки в неплатен отпуск от 01.09.2008 г. и съдия Елка Ерменкова 21.01.2008 година командирована в Брюксел, като национален експерт към Генералния секретариат по "Върховенството на закона" на Съвета на Европа с удължен още две години мандат. Работата в намален състав рефлектира върху прекомерното натоварване на останалите съдии. Уместно е да се предвиди по облекчен режим за заместване. През отчетната година не са в пълен състав и младшите съдии. Макар, че след спечелен конкурс от 15.06.2009 г. е попълнено и трето младши съдийско място. Съдия Деница Урумова премина обучението в НИП и едва от м.януари 2010 г. е включена в графици за разглеждане на съдебните производства. Проблемът с младши съдийските длъжности винаги е сложен. Все по трудна е професионалната реализация на младшите съдии след изтичане на мандата им. Законодателят следва да уреди с по-голяма гъвкавост устройването на младшите съдии, в които и да било от Районните съдилища на територията на страната (към доклада се прилага становище по този въпрос на младши съдии). На практика има незаети места по цялата страна, което все още позволява тяхното

назначаване там където най – добре ще са битовото устроени и в близост до семейството им. С оглед подобряване на работата се настоява пред ВСС да бъдат отпуснати две бройки съдебни помощници. С включването им ще бъдат преодолени периодичните проблеми при отсъствие за кратък период на съдия. Със запълване на щата от 26 съдии съдът би се справил с предизвикателството за бързо, прозрачно и ефективно правораздаване.

2. Брой на служителите.

Служителите в БОС през отчетната година са общо 47. От 01.01.2009 година е увеличен с 2-ма служители. През м. декември 2009 г. е отпусната щатна бройка – главен експерт по сигурността на информацията. Към настоящия момент щата на главен експерт по сигурността на информацията е свободен, тъй като не е приключил конкурса. Съотношението между съдии и служители е 26:47 или 1:1,81. Към настоящия момент такова съотношение е нормално за изпълнение задачите от компетенциите на администрацията. При добра организация на работа може да се постигнат поставените цели. За по голяма точност- реалното съотношение между съдии и служители е 26:41 или 1:1,58- 6 от тях не са пряко заети в правораздавателния процес –шофьор , огняр, техник, чистачки и шофьор.

3. Предложения за промени в щата.

Дежурно, във всеки отчетен доклад през последните няколко години, се излагат съображения от необходимост за разкриване на нови щатове. Тук би могло да се изложат нещата нееднозначно: От една страна факт е, че повече от четири години съдът работи в намален състав. През различните периоди са отсъствали най - малко по трима старши съдии, което означава че натоварването на съдиите е прекомерно и създава напрежение в работата и междуличностните взаимоотношенията. От друга страна, ако щата от 26 съдии бъде попълнен с оглед на постъпленията ще доведе до ритмично натоварване. Не следва да се игнорира факта, че често и по различни поводи се налага да отсъстват и други съдии, освен посочените отсъстващи за продължителен период - отпуск по болест, било лично, било за малко дете и пр. .

Увеличаване на щата на съдебните служители, на този етап не е належащо. Напълно в рамките на нормалното за да функционира добре системата е съотношение между съдии и служители през отчетната година от 1:1,81, а без лицата, чиято дейност не обслужва правораздаването, съотношението е 1:1,58. Усилията следва да се насочат в посока повишаване на квалификацията, а не компенсирането ѝ със "раздуване на щата". Актуално е отпускането на щат "Връзки с обществеността". Ако се прецени, че няма ресурс да се предвиди финансово стимулиране на съвместяващият я магистрат. Той ще бъде пряката връзка на съда с обществото чрез средствата за масово осведомяване.

Производствата следва да са прозрачни -обществото има право да бъде информирано.

II. ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЛАТА В ОКРЪЖНИЯ СЪД.

1. Брой на постъпилите граждански, наказателни и фирмени дела. Несвършени дела от предходен период.

През 2009 година в БОС са постъпили общо 2990 бр. дела. От тях граждански първа инстанция са 570 броя, граждански втора инстанция - 543 броя и 607 броя втора инстанция частни гр. дела. *или общият брой на новопостъпилите граждански дела в БОС е 1 720.* Броят на постъпилите първоинстанционни наказателни дела е 137, частните наказателни дела първа инстанция са 242, въззивните наказателни дела - 339, въззивните частни наказателни дела - 253, а касационните административно-наказателни дела са 29. Отделно от посочената цифра са образуваните 151 броя частни наказателни дела по чл.222 и чл.223 от НПК /разпит пред съдия/*така общият брой на всички новообразувани наказателни дела пред БОС възлиза на 1 151.* По отношение на административните дела следва да се отбележи, че от ВАС са върнати 18 дела за ново разглеждане, които в момента се разглеждат от гражданските състави. Висящите административни производства вече са само 46 и може да счита, че съвсем скоро ще приключат. Новообразуваните фирмени дела са 94, а промените по вече образувани дела са 95 или **общо 189 броя фирмени дела са**

разгледани от БОС през отчетната 2009 година. При така посоченото постъпление **средномесечно на един съдия** има по **9,58 броя дела**, а без фирмените дела говорим за **9,28 броя дела**. **При отчитане на реално отработените човекомесеца през 2009 година средно на един съдия постъплението е 15,27 броя дела, а без фирмените – 14.90 броя дела.**

През 2009 година са останали несвършени от предходен период 874 дела, които събрани с общия брой на новообразуваните дела правят 3864 дела за разглеждане от БОС като процентното съотношение между първите и вторите е 29,23% къмто 77,38%.

Основните причини за забавяне на делата се обобщават в две направления: Първо отлагането се дължи на не дотам добра организация на работа- несвоевременно призоваване, несвоевременно връчване на призовките и пр.. Втората основна група причини са ангажираност на адвокати, неизготвени експертизи и болнични. Все още с оглед спазване на сроковете досъдебните органи не събират всички релевантни доказателства.

2. Брой на свършените дела.

Общият брой на приключените през 2009 година дела възлиза на **3 110** , заедно с фирмените дела, а без тях са **3 014** броя. За сравнение свършените през 2008 година дела са 3279 , а без фирмените дела – 3033 броя. За 2007 година са 6 309 свършени дела, а без фирмените – 3 646. От общия брой на приключилите през 2009 година дела гражданските са 1 818, от които първа инстанция

349, частни граждански дела първа инстанция са 268, а въззивните гр. дела са 1 201 броя. През 2008 година са приключени общо 1753 гр. дела, от които 251 са първоинстанционните и 1 412 са въззивните. За 2007 година обсъжданите показатели са 1 574 приключени граждански дела, от които 237 броя са първа инстанция и 1 337 броя са въззивните граждански дела.

Приключените през 2009 година наказателни дела са 1 170, от които 540 са първа инстанция, 593 са въззивните дела и 37 броя са касационните административно-наказателни дела. Същите данни за предходните две години изглеждат така – 1 169 е общият брой на приключилите наказателни дела за 2008 година, от които първоинстанционните са 622, а въззивните – 547, а за 2007 година са 1 232 общо, от които 761 са първа инстанция и 471 са въззивните наказателни дела.

Общо приключените административни дела през отчетния период са 26, докато през 2008 година броят им възлиза на 111, а за 2007 година на 834. Броят на приключените през 2009 година фирмени дела е 191, за 2008 година – 355 и 4 921 за 2007 година.

Сравнителната съпоставка между данните за разискваните три години показва едно неголямо нарастване на приключените въззивни граждански дела, което се отнася и за първоинстанционните граждански дела. Промените в процедурите с приемането на ГПК доведоха до значително увеличаване на натовареността на гражданските съдии. Значително се увеличи броя на актовете постановявани по едно дело в хода на процеса. Неголямо намаление има при наказателните дела първа инстанция, незначително е увеличението при въззивните дела.

Този обем работа е свършен от три граждански състава и четири наказателни състава. Със завръщане на отсъстващите съдии ще бъде сформиран още по един граждански и един наказателен състав.

При фирмените дела логично е налице спад в натовареността поради промяната в законодателството и преминаване на по-голямата част от тях в компетенциите на Агенцията по вписванията.

През 2009 година са прекратени общо 590 дела, от които 52 броя са споразумения по чл.382 от НПК. Общият брой съобразно статистическата таблица на постигнатите споразумения по чл.384 от НПК, спогодбите по чл.24, ал.3 от НПК и спогодбите по чл.234 от ГПК е 28. От посочената обща бройка на прекратени поради спогодба дела следва да се изтъкне обстоятелството, че 12 от тях са по наказателни общ характер дела и 16 бр. са по граждански първоинстанционни дела. Останалите 484 дела са предимно граждански и в статистическия отчет се водят прекратени по други причини. Прекратените наказателни дела, върнати за доразследване са 26 броя. От тях 11 броя са върнати от съдията-докладчик с разпореждане по чл.248 от НПК, а останалите 10 и 5 броя въззивни с определение в открито съдебно заседание. Основните причини за връщане на едно наказателно дело за доразследване от прокурора най-често са свързани с нарушаване на правото на защита на обвиняемия, разминаване между текстовото изписване на обвинението и правната му квалификация, липсата на елементи от обективната и

субективната страна на съответното престъпление, непълно описание на повдигнатото обвинение и др.. Все още върнатите за доразследване дела в хода на съдебното следствие са два пъти повече от тези, върнати с разпореждане по чл.248 от НПК. Това говори за подценяване на първоначалната проверка от съдията-докладчик, което очевидно може да бъде преодоляно. Във връзка разисквания въпрос няма еднакво възприемане на така наречените съществени и отстраними процесуални нарушения, което се дължи на необжалваемостта на съдебните актове за връщане и категоричност в практиката на ВКС в тази посока.

Изводът е, традиционно през годината се отчита относително високо ниво на броя на приключените дела, което потвърждава разсъжденията по-горе за значителната натовареност на съдиите и служителите в БОС.

Средномесечната реална натовареност на един съдия през 2009 година на база свършените дела, без фирмените, възлиза на **11,91** , а съобразно щата - на 9,66 броя. При отчитане и на фирмените дела средномесечната натовареност на един съдия е съответно **12,29** , а съобразно щата е 9,97 броя.

3. Брой обжалвани и протестирани дела, резултати от въззивната и касационна проверка. Съпоставка с предходни години.

През отчетната година са обжалвани и протестирани общо 827 броя дела, докато през 2008 година техния брой е 520 срещу 581 през 2007 година. През тази година има значително увеличение на

броя делата, които минават проверка пред по-горните инстанции. Анализа на причините е възможен при отделен коментар на тези данни за гражданските и наказателните дела. Обжалваните граждански дела първа инстанция са 71, въззивните граждански дела са 403, а частните граждански първа и съответно въззивна инстанция са съответно 45 и 89 броя. Обжалваните, съответно протестирани административни дела са общо 47 броя.

Точното посочване на отменените, изменени и прекратени актове е невъзможно да се посочи, тъй като част от проверяваните дела са в съответните инстанции. Въз основа на данните, с които се разполага – проверени дела за 2009 година може да се посочи, че от общо /граждански, административни и наказателни/ **814**, върнати дела потвърдените са 589, отменените 147 и 78 са изменени. Потвърдените изцяло граждански и административни дела възлизат на **498** броя, а отменените изцяло такива са 117 броя. Отчасти са отменени 56 броя граждански и административни дела. Най-често сочените причини за отмяна от горната инстанция е постановяване на решение при неизяснена фактическа обстановка и по-рядко при изяснено от фактическа страна дело нарушението се дължи на неправилно приложение на материалния закон. От наказателните дела са обжалвани и протестирани общо 61 първоинстанционни дела, 48 броя частни наказателни дела първа инстанция, 39 броя въззивни дела и 5 броя частни наказателни дела втора инстанция. Казаното по-горе за резултата от конкретно обжалваемите граждански дела в пълна степен се отнася и за наказателните. На база върнатите ни дела може да се посочи, че от

общо 143 дела- изцяло са потвърдени 91, изцяло отменени 30 и 22 броя изменени. Най-често ревизията на първоинстанционните присъди е свързана с намаляване на наложеното наказание или отпадане на част от нарушенията, запълващи бланкетния състав на чл.343 от НК. Трябва да се посочи, че броя на изцяло отменените съдебни актове се дължи и на отменените определения за вземане на първоначална мярка за неотклонение или по искане за нейното изменяване.

4. Средна продължителност на разглеждане на делата – от постъпване до постановяване на съдебен акт.

Отчитането на продължителността на разглеждането на делата се извършва с оглед приключването им в тримесечния инструктивен срок. По отношение на първоинстанционните граждански дела в срок до три месеца са решени 48% от общия брой свършени такива дела. За сравнение с предходните две години, показателите за които са съответно 50% за 2008 год. и 40% за 2007 година е очевидно значителното подобрене на този показател в сравнение с предходните години. По отношение на решаването на гражданските дела в тримесечен срок следва да бъдат посочени две основни причини- намален състав ,двама граждански съдии отсъстваха през цялата 2009 г. Другата причина е увеличения обем работа по новия ГПК. Има отстъпление по отношение и на въззивните граждански дела, в срок до три месеца са решени 38% от свършените дела, докато за 2008 година са 41%, а за 2007 - 40%. Въззивните частни граждански дела на 86% са решени

в инструктивния срок, докато за предходните две години този показател е 77% за 2008 и 79% за 2007 година.

Частните граждански дела, образувани по жалби за бавност са решени на 100% в инструктивния тримесечен срок, което потвърждава традицията от предходните години.

Първоинстанционните наказателни дела решените през 2009 година, в срок до три месеца са 69% от общия брой свършени такива дела, докато за 2008 година са 55%, а за 2007 година – 61%. В сравнение с предходния отчетен период значително са се увеличили делата решени в тримесечния срок от наказателните състави.

Следва да се посочи, че през 2009 г. прокуратурата е внесла значително повече споразумения в сравнение с предходната година. За 2007 година са решени 108 споразумения, за 2008 година техния брой е 16, а през 2009 година са внесени 52 споразумения.

Срочността на решаване на въззивните наказателни дела е както следва: 61% за 2009 г., 67% за 2008 година и 55% за 2007 година. Тези показатели биха могли да се подобрят, като се анализират сериозно причините за отлагане на делата и се предприемат съответните мерки. Изготвен и изпратен е анализ в САС за причините за отлагане на делата и предприетите първи стъпки и мерки. Макар и незначително има намаление при частните наказателни дела, решени в инструктивния тримесечен срок, които за 2009 година 90%, за 2008 година частните наказателни дела са решени в този срок на 93%, а за 2007 година съответно на 92%. При въззивните частни наказателни дела

резултата е 91% за 2009 година и 88% за 2008 и съответно 86% за 2007 година.

И през тази отчетна година решаването на административните дела в тримесечен срок са 12% от общия брой на свършените дела за отчетната година и съответно 5% за 2008 и 17% за 2007 г. . Това са почти последните върнати от ВАС дела за ново разглеждане.

При съпоставка с касационните административно-наказателни дела по ЗАНН, решени в разглеждания тримесечен срок съответно са 54 % за 2009 г., 77 % за 2008 г. и 47 % за 2007 година-данните сочат значителен спад на процента дела в тримесечен срок. Преодоляването на това повече от 20% излизане извън сроковете ще се постигне с по-добра организация на работа.

Традиционно за Благоевградския окръжен съд фирмените дела се решават на практика в срок до 10 дни от постъпване на заявлението, поради което и за трите години съществува сто процента решаемост в инструктивния тримесечен срок.

5. Сравнителен анализ на постъпленията за последните три години.

Както беше посочено и по-горе през отчетния период в БОС са постъпили общо 2990 **броя дела**, което е с 116 броя по-малко от предходната 2008 година /3 106 дела/ и с 3088 броя по-малко от 2007 година /6 078 дела/. **В проценти намалението е с 3.73% за предходната година и с 50,81% в сравнение с 2007 година.** Намалението на делата особено на гражданските следва да се

отчете с “разрешаване “ на значителна част от споровете пред РС по пътя на заповедното производство - по чл.410 и чл.417 ГПК . Незначително е намалението при първоинстанционните граждански дела - 258 през 2008 година на 233 през 2009 година, което е с 9,34% по-малко. За яснота - в предходните години първоинстанционните частни граждански дела се отчитаха в бройката на граждански първа инстанция дела, поради което и не може да се направи съпоставка на база с 2007 г. За 2009 година частните граждански дела са 275 съответно за 2008 г. техния брой е 130 или има едно значително увеличение на тези дела с 145 броя равняващо се на 52.73 %.

Тенденцията за намаление на новообразуваните дела се проявява и по отношение на въззивните граждански дела, които за 2009 год. са 543 или с 24,69% по-малко в сравнение с предходната 2008 година, когато са били 721, а за 2007 година са 997.

Наблюдава се незначително увеличаване на наказателните дела. Внесените от Окръжна прокуратура обвинителни актове през 2009 година са 137 броя, а през 2008 година са 133 броя като увеличението е с 4 бр. дела или с 2,92%. Спрямо 2007 година, когато техния брой е 181, намалението е с 44 бр. дела или приблизително с 24.31%. Намаляването на първоинстанционните наказателни дела се дължи най-вече на по-малкия брой внасяни споразумения. Но пък определено са внесени обвинителни актове за множество тежки престъпления, делата по които могат да бъдат определени като такива с високо ниво на фактическа и правна сложност. Неполямо увеличение има при въззивните частни наказателни

дела, които са 253 през 2009 година, докато през 2008 са 250. Но в сравнение с 2007 година е налице незначително увеличение в сравнение с образуваните тогава 249 броя дела. Намаление се наблюдава и на проведените по реда на чл.222 и чл.223 от НПК разпити пред съдия, които са 230 през 2007 година, 174 през 2008 година. За сравнение техния брой през 2009 година е 151. Общото становище на всички наказателни съдии е да се иницира законодателна промяна, която да доведе до отпадане на разпита пред съдия в досъдебната фаза на наказателния процес. Едва ли е нужно да се излагат много аргументи в тази посока. Достатъчно е само да се отбележи, че вместо пред съдия, който има изключително пасивна роля в тези разпити, те могат да се провеждат примерно пред прокурор, който също има статут на магистрат и присъствието му е достатъчна гаранция за съблюдаване на съответните процесуални права на участниците. Увеличение, което може да бъде определено, като значително с 21 броя дела се наблюдава при въззивните наказателни дела, които са 339 през 2009 година, а 318 през 2008 година, докато за 2007 година са 263 броя. Увеличението за отчетната година в сравнение с предходната е 6.19%.

По отношение на административните производства е ясно, че се върви към пълното им приключване. Даже и да останат няколко броя за разглеждане, те няма съществено да се отразят на натовареността на гражданските съдии. За статистически нужди може да се отбележи, че пред окръжните съдилища такива дела се образуваха до края на февруари на 2007 година, когато възлизат на

225 , докато за 2006 година техния брой е 1 121. През 2008 година като административни дела са върнати от ВАС 26 броя проверявани дела, а през 2009 са образувани само 18, висящи 20 броя.

6. Анализ на проблемите при разглеждане на делата. Дела със значим обществен интерес.

Проблеми в гражданското отделение. Предложения.

Към момента на влизане в сила на новия ГПК съдиите вече имаха принципно становище по приложението на една или друга разпоредба, независимо дали я прилагат. Това се постигна след няколкомесечни срещи в петък, на които се обсъди ГПК текст по текст, след организиране на съвместни семинари на БОС и районните съдии, както и с участието на лектори, специално поканени за тази цел /съдия Кр. Влахов/

Един от най-съществените недостатъци на новия ГПК са дългите срокове - за връчване на книжа и отговори, за безкрайното произнасяне на съдиите в закрито заседание по допустимост и редовност на исковите молби, по доказателствата, проекто-доклади и пр., което води след себе си неминуемо забавяне в сроковете за разглеждане и приключване на делата. В крайна сметка широко дискутираната, но след като бе приет закона, преклузия не е съвсем вярно, че е пълна. Конкретно проявление в първоинстанционното производство е т. нар. отговор на отговора в съдебно заседание, с който ищецът се възползва от предоставеното му право да поясни и

допълни исковата молба, както и да представи нови доказателства във връзка с оспорването, а ответникът отново и той има възможност за нови доказателства и т.н. През това време (подадена искова молба - отговор, понякога и отговор на отговора), съдията е написал вече няколко разпореждания, проекто-доклад или доклади, които на практика са безсмислени, след като след тях се посочват нови „пояснения“, които водят до нов отговор, нови възможности за доказателства и т.н. всичко отначало. И ако законодателят е предвидил разпоредбата на чл.143, ал.2 и ал.3 ГПК, като изключение, то това е идеален повод за отлагане на дела. Конкретно проявление във въззивното производство е необходимостта от преповтаряне на всички процесуални действия, извършени пред РС, което се наложи като практика във всички състави на БОС, когато въззивният съд констатира недостатъци в проведеното пред първата инстанция производство. Все още обаче има колебания в съставите на БОС и никаква практика на ВКС по въпроса конкретно, кои пропуски на първоинстанционния съд елиминират преклузията и обуславят приложението на чл. 266 ал. 3 ГПК, която общо се позовава на процесуални нарушения.

Не на последно място, се поставя въпроса за съдбата на вещните дела, каквито основно се разглеждат в БОС. Кадастър, регулация и реституция са най - често срещаните понятия в гражданското отделение, което налага повече от специални знания за правилното рашаване на тези дела. В деведесет на сто от случаите се налага служебно събиране на доказателства за изясняване на фактическата обстановка по тези дела. Преклузията

ограничава въззивния съд, поради което бързината е за сметка на качествено правораздаване, което изисква събиране на доказателства от различните технически служби и отдели, прецизното им разглеждане и обсъждане и едва тогава назначаването на съдебно – техническа експертиза.

Друг проблем, по приложението на новия ГПК е т.нар. бързо производство, което само е наречено така, иначе приключва в сроковете на общия исков процес. Лимитирането на исковете по този ред, както и задължителното им разглеждане като БП не води до ускоряване, предвид сроковете, които са поставени. Бързите производства по стария ГПК винаги бяха минимален брой, защото самите страни не ги предпочитаха именно по тази причина. В тази връзка предлагаме поне да се възприеме от старата уредба, при фактическа и правна сложност производството да преминава по общия исков ред по инициатива на съда. Предвид исковете, които се разглеждат по този ред, практиката вече показва, че усложняването на производството-фактически и правно е факт почти по всяко второ дело.

Не може да се подмине без критика и заповедното производство, което на пръв поглед би трябвало да е ясно и безпротиворечиво, но то постави толкова много въпроси, вкл.и поради въведения строг формализъм с Наредбата за образците. Няма случай в нашата правна система за изменение на закон, по който правораздаването да бъде поставено ,взависимост от образци и форми и доведено до такъв формализъм, че да се задава въпроса, ако се допълни своевременно искането за принудително

изпълнение, но не в приетата форма, дали да се приеме за редовно, и ако заявителят е внесъл държавна такса с 2 лв. по-малко може ли да му укаже да ги довнесе или трябва да се откаже издаването на заповед за изпълнение, въпреки че останалите-юридическите предпоставки са налице. Практиката обаче започна да налага формализмът, като се появиха определения на ВКС, в които изправянето на нередовности и указанията на съда в тази връзка са немислими – арг. чл.411, ал.2, т.1 вр. чл.410, ал.2 ГПК По тези и други въпроси от заповедното производство е постигнато някакво единомислие и е предприет единен начин на работа, включително чисто правни въпроси, един от които касае правната природа на иска по чл. 422 - установителен или осъдителен. Изцяло неясно остава производството по чл. 423 ГПК, при което БОС среща невероятни трудности. Тълкуването на съдържанието на ал. 1 т. 1, когато заповедта не е била връчена надлежно, сочи и хипотезата, в която заповедта изобщо не е била връчена на длъжника, при което положение еднозначно в старата практика се приемаше, че срокът за обжалване не е започнал да тече. Отражение на този законов пропуск са множеството подадени жалба по чл. 419 ГПК, при които длъжникът твърди, че жалбата му е в срок, тъй като заповед не му е била връчена.

В обезпечителното производство е предвидена новата разпоредба на чл. 396 ал. 2 от ГПК при подаване препис от частната жалба се връчва на насрещната страна за отговор в едноседмичен срок. По този начин участието на ответника в обезпечителното производство действително е гарантирано, срещу

което обаче може да се възрази, че по този начин липсва бързина, внезапност и изненада, което е основна цел на обезпечителното производство, а и ответникът след получаване на частната жалба веднага ще се разпорежи със съответното имущество, при последващо уважаване на молбата от въззивния съд.

А) Едногодишното прилагане на процедурите по ГПК сблъска гражданските съдии с различни проблеми. Твърде бавно се развива размяната на книжата и отговорите. По повечето дела тази процедура продължава повече от три месеца. Целяното ускоряване на производството в редица случаи не може да бъде постигнато. Все още страните не могат да “възприемат” сериозността на концентрационното начало. Поради значителното ограничаване на възможностите за обжалване на действията по съдебното изпълнение се забелязва и тенденция към намаляване на делата, образувани по жалби против действия на частните или държавните съдебни изпълнители.

Тук следва да бъде посочено, че повече от 50% увеличение на в.чр.дела се дължи на големия процент на обжалвани дела отнасящи се до заповедното производство. Голяма част от делата са за обезпечаване на бъдещи иски. В редица случаи “гражданските спорове” се “разрешаваха” в обезпечителното производство. С допускане на обезпечението в срока за предявяване на иска се стига до извънсъдебно решаване на спора. За това сочат фактите, че до предявяване на иска не се стига и служебно се отменя обезпечаването или по искане на молителя

поради изпълнение на задължението. Счита се, че следва да бъде изменен чл.104 ГПК, като бъде изменена т.4 и бъде увеличена цената на иск касаеща подсъдността да бъде увеличена на 50 000 лева. Това се налага от обстоятелството, че при сегашната уредба ОС се превръща в основен съд.

Гражданските дела през 2009 г. са поети от три състава. Те нямат тясна специализация по материя. С оглед усложняване на материята в бъдеще следва да се помисли към по-тясна специализация, която ще доведе до повишаване на квалификацията. Структурирането на гражданските дела бележи голямо разнообразие на разглежданите дела, което е положително за професионалната квалификация и опит на гражданските съдии. Разбираеми са обаче трудностите, породени от разглеждането на дела в различен процесуален ред при видовите им отлики с оглед спорното право - предмет на търсената искова защита. Така например производствата по несъстоятелност са съвсем различни от всички други граждански дела и изискват много време и бързина при произнасянето. Тези производства ще бележат за в бъдеще нарастване с оглед икономическата криза. Отделен е въпросът, че делата по несъстоятелност протичат продължително и в рамките на едно производство съдията-докладчик се произнася с множество съдебни актове, голяма част от които подлежат на инстанционен контрол по пътя на обжалването им. Въпреки това, отчетността при тези дела се води по брой на делата, а не съобразно постановените по тях съдебни актове, което обяснява и

видимото несъответствие на реалната заетост на гражданските съдии с броя на разглежданите от тях дела.

Макар, че засега само в наказателното правораздаване се говори за дела със значим обществен интерес, в гражданското право също има такива дела, например тези по искове на Комисията за установяване на имущество придобито от престъпна дейност по Закона за отнемане в полза на държавата на имущество придобито от престъпна дейност. Посочените дела, както и някои от делата по несъстоятелност, определено са обект на особено внимание от страна на обществото, заради обществената им значимост и подлежат на специален отчет. Разглеждането им се отличава с висока степен на сложност и трудности при събиране на доказателствата, най-вече допуснатите експертизи, поради значителния обхват на предмета на изследването. Гражданските съдии изпитват сериозни затруднения при намирането на квалифицирани експерти, които са в състояние да извършат компетентно обследване по сложните съдебно-икономически експертизи, назначавани по делата на КУИППД и в производствата по несъстоятелност. В тази връзка е нужно да се подчертае необходимостта от създаване на по-добър модел на национално ниво за подбор и вписване на вещите лица по съдебни райони, за подготовката им като експерти и поддържане нивото на професионалната им квалификация.

По отношение на структурирането на гражданските дела намалява относителния брой на трудовите и брачните дела в сравнение с предходни години, но са увеличени например

делбените дела, които обикновено следват реституционните производства. Забелязва се и увеличение на исковете за намаляване на дарствени или завещателни разпореждания по чл.30 ЗН, предявени самостоятелно или в делбено производство. Поради възможността за обективно съединяване на искове, която обикновено се предпочита от ищците за процесуална икономия, гражданските дела в голямата си част остават сложни, трудоемки и изискващи висок професионализъм.

Като пречка за процесуалната бързина и разглеждането на гр.дела в срок се явява недостига на квалифицирани и бързо реагиращи експерти. Голяма част от отлаганията на граждански дела са именно по причина на неизготвени в срок експертни заключения. Гражданският съд в много от случаите е безсилен да ускори процеса при неявяване на в.лице в съд.заседание или неизвършена в срок експертиза, без която не може да приключи делото. Ниската процесуална дисциплина на страните и понякога на пълномощниците им, също допринася за това и препятства в много от случаите приключването на делото в разумния 3м. срок от образуването му. Гражданският съдия е изправен пред дилемата - дали да приключи бързо и в тримесечния срок едно дело, което би било положително при оценката за бързина на правораздаването, или да се постарее максимално да изясни фактичката страна на спора, вкл. и чрез прилагане на служебното начало при събиране на доказателствата. Вторият подход определено е положителен за качеството на постановените съдебни актове, но пък е много трудно приложим в границите на посочения разумен срок от

образуване на производството до обявяването му за решаване. Изглежда, че принципът на бързината не бива да се фаворизира за сметка на разкриването на обективната истина и качеството на съдебните актове. Нужен е разумен баланс в стремежа за постигане на по-голяма бързина в гражданското правораздаване и изпълнението на основното задължение на съда - да установи истината и да съдейства на страните да докажат фактите, които са от значение за решаване на делото.

Б) Част от проблемите, засягащи гражданското правораздаване, стоят и пред наказателните състави. Една от основаните причини за отлагане на делата е свързана със забавеното изпълнение на възложените им експертизи, или невявяването на вещите лица, най-често заради други ангажименти. Разбира се в тази посока на мисли е необходима законодателна промяна и корекция на възможността един наказателен процес да се отложи, поради каквото и да било заболяване на страните, удостоверено в много случаи от недобросъвестни лекари. През 2009 година Окръжният съд е приключил общо 137 първоинстанционни дела като по само 7 броя са постановени оправдателни присъди или това е 5,11% на оправдателните спрямо приключилите производства. Не бива да се забравя, че става дума за невлезли в сила съдебни актове, които подлежат на инстанционен контрол. От посочените 137 дела по 50 от тях са постановени присъди, а в 64 случая е постигнато споразумение. За яснота - внесените споразумения са 52 броя, а във всички останали случаи се говори за такова, постигнато преди

приключване на съдебното следствие. Разликата до 137 дела се дължи на върнатите за доразследване на прокурора или прекратени по други причини. През отчетната година на съд са предадени на съд 140 лица, осъдените са 129 лица и само 7 лица са оправдани. Осъдените на ефективни наказания лишаване от свобода са общо 52 лица, а тези, чието наказание лишаване от свобода на основание чл.66, ал.1 от НК е отложено за определен изпитателен срок са 59 лица. На оставащите 18 лица са наложени други наказания по НК на РБ.

Оправдателните присъди се дължат основно на недоказаност на обвинението, но предварителния анализ в тази посока на причините, е недопустим, защото предстоящия инстанционен контрол може да доведе до друг резултат. Затова и коментарите са съсредоточени по отношение на влезли в сила съдебни актове. Не са редки случаите, при които оправдателни присъди се постановяват от БОС по реда на упражнявания от него въззивен контрол на присъдите на районните съдилища, но причините за това са отразени в техните доклади. Във всички случаи на спорна практика в съдебния окръг въпросите се поставят на вниманието на всички съдии на провежданите всеки последен петък от месеца семинари. Независимо от това мнението на болшинството от наказателните съдии, че е необходимо по-голяма активност от страна на ВКС с издаване на тълкувателни решения по противоречива практика. Така например сериозни проблеми възникват с предвидените от НПК нови и непознати процесуални инструменти, като споразуменията и съкратеното съдебно

следствие. За последното е абсолютно неясно към днешна дата дали задължително се прилага, когато е налице искане от подсъдимия и неговия защитник и разбира се доказателства, подкрепящи направеното самопризнание. Поддържат се взаимноизключващи се решения, което се отразява неблагоприятно на решаването на определени наказателни дела, особено фокусиращите общественото внимание.

Спорни въпроси има и по споразумението, защото не става ясно дали, ако делото се върне по някаква причина на прокурора, след това отново може да се внесе такова. Посочените въпроси са примерни и не изчерпват затрудненията, които се изпитват в работата.

Във връзка с приетите от ВСС критерии, определящи така наречените дела **със значим обществен интерес**, за отчетната 2009 година като такива са взети на отчет общо 8 /осем/ броя. Първото от тях е с № 964/2006 година с трима подсъдими за извършено престъпление по чл.242, ал.1, б. "б" и "д" във вр. с чл.26, ал.1 от НК, приключило с оправдателна присъда на 08.04.2009 г.- обжалвана. По нохд № 287/2008 година има един подсъдим, а обвинението е по чл.257, ал.1, пр.1 от НК. Проведени са девет съдебни заседания, като причините за отлагане са заболяване на подсъдимия и неявяване на свидетел, както и насрочен разпит по делегация. Докладчик по делото е съдия Петър Узунов, приключило с влязъл в сила съд акт- 19.05.2009 г.(условна присъда с 5 г. изпитателен срок). По нохд № 547/2008 година има един подсъдим с квалификация на твърдяното престъпление по чл.242, ал.1, б. "б" от НК, а

проведените съдебни заседания са четири, като на 29.01.2009 година е постановена оправдателна присъда. Докладчик по делото е съдия Иво Харамлийски. Нохд № 60/2008 година е с трима подсъдимии за престъпление по чл.354а от НК. Проведени са общо дванадесет съдебни заседания, като причините за отлагане са четирикратно неявяване на единия от подсъдимите, както и неявяване на защитника и свидетел. По отношение на единия подсъдим е постигнато споразумение за налагане на ефективно наказание лишаване от свобода за срок от 3 години и 10 месеца, както и глоба от 50 000 лева, след което делото е продължило с нов докладчик в лицето на съдия Татяна Андонова. По нохд № 550/2008 година с един подсъдим е повдигнато обвинение по чл.242, ал.4, пр.1 във вр. с ал.2, пр.1 от НК. Проведени са пет заседания, като делото е отлагано поради неизготвена експертиза, неявяване на вещи лица и преминаване към процедура по съкратено съдебно следствие. На 27.02.2009 г. постановена присъда –наказание 14 г. лишаване от свобода и глоба 100 000 лева. По нохд № 256/2008 година срещу един подсъдим е повдигнато обвинение по чл.116, ал.1, т.4, пр.3, т.6, пр.1 и т.12 от НК. Проведени са общо 16 заседания, отлагани отново по изброените и в предходните случаи причини. Докладчик по делото е съдия Атанаска Китипова. Делото е приключило с постановяване на доживотна присъда на 09.07.2009 г., обжалвано. Дело № 604/2008 година с един подсъдим, обвинен в извършване на престъпление по чл.219, ал.4, във вр. с ал.1 от НК. Първото заседание е насрочено за 26.02.2009 година с докладчик по делото съдия Николай Грънчаров, прекратено на 12.05.2009 г.,

влязъл в сила акт. Дело №366/2009 г.- докладчик съдия Пандева – чл.330,ал.3 и чл.116 НК отлагано 6 пъти – постановена присъда към настоящия момент.

На изброените дела се обръща особено внимание и се гарантира приоритетното им разглеждане с осигуряване на съдебна зала и освобождаване на съдебния състав от други ангажименти.

III. СГРАДЕН ФОНД И ТЕХНИЧЕСКА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ

3. СГРАДЕН ФОНД И ТЕХНИЧЕСКА ОБЕЗПЕЧЕНОСТ- 2009г.

3.1. Сграда, оборудване, проблеми

Окръжният съд се помещава в сградата на Съдебната палата, която е въведена в експлоатация през 1987г. Освен двете съдилища районен и окръжен, в нея се помещават районна и окръжна прокуратура, бюро по особени залози, информационно обслужване и областно звено “ Охрана “ към Министерството на правосъдието.

Сградата е собственост на Министерството на правосъдието и е предоставена за оперативно управление на Окръжен съд-Благоевград.

Увеличеният числен състав съдийски и административен персонал, поставя много остро необходимостта от нови работни помещения за двете съдилища и прокуратура.

След извършване на всички възможни преустройства в сградата и свързаните с това ремонтни работи, наличния брой на работни помещения и съдебни зали не задоволяват нуждите на двете съдилища. Липсата на достатъчно работни помещения за Окръжен и Районен съд наложи в съдийските кабинети да се настаняват по двама съдии, което пречи на нормалната им работа. В настоящия момент съдебните секретари при Окръжен и районен съд са настанени по петима в работно помещение, двама от тях нямат постоянно работно място и се налага да работят в съдебните зали, а трима за окръжен съд са настанени в работно помещение разположено, но втория етаж от сградата, с което технологичната връзка в съдопроизводствения процес е накъсана.

Недостатъчният брой работни помещения за окръжна и районна прокуратура, наложи две от работните помещения на партерния етаж от сградата да бъдат предоставени на районна прокуратура, независимо че са отдалечени от етаж, на който се помещава районна прокуратура.

Частично решение на проблема с работните помещения в по дългосрочен план ще се постигне при освобождаване на помещенията заемани от службите на Агенцията по вписванията, което на този етап не е ясно кога ще се осъществи.

През изминалата 2009 година за Окръжен съд-Благоевград не са отпуснати никакви средства за капиталови и текущи ремонти от страна на Министерството на правосъдието и ВСС. Мероприятията залегнали в бюджет 2009 г. за поетапна подмяна на дограма(прозорци) на Съдебна палата, ремонт помещения и стълбище

задържани, ремонт конферентна зала IV- етаж не се реализирани и останаха за следващи финансови години. Със специално писмо МП ни уведоми, че поради икономическите условия, средствата за капиталови разходи за обекти на Съдебната власт са силно ограничени и Министерството на правосъдието не е в състояние да осигури исканата сума за поетапна смяна на дограма и през 2010г. Подмяната на дограмата е от изключителна важност, защото успоредно с естетическите качества на новата дограма се допринася чувствително за повишаване на топлотехническите и звукоизолационни характеристики на елементите на сградата.

Основното мероприятие, реализирано през изминалата 2009г. е преработката на електрическата инсталация в сградата (финансирано в края на 2008г.) Преработката обхваща всички етажни разпределителни табла, главното табло в което се извърши разделяне на захранващите линии за окръжен, районен съд, прокуратура като се създаде автономност на инсталацията за всяка институция. Подмени се изцяло осветлението по коридори и фойета.

Продължават действията за привеждане сигурността на сградата в съответствие с изискванията на Европейските норми за сигурност, финансирани по програма ФАР. Във връзка с доставката и инсталирането на информационна система за сигурност в сградата на Съдебна палата- Благоевград предстои да бъдат извършени мероприятия свързани с оформяне на входно-изходните зони, зони за обществен достъп и зони за магистрати.

Основен проблем на настоящия момент остава подмяната на дограмата (прозорци) на всички етажни нива, като част от мероприятията за цялостно саниране на сградата и подобряване на топлотехническите и характеристики.

Окръжен съд- Благоевград е включил мероприятияето по подмяната на дограмата във дългосрочната програма за периода 2009-2011 година поетапно.

Единствено възможен вариант за решаване на въпроса с недостига на работни помещения остава надстрояването на сградата. Окръжен съд-Благоевград е уведомил Министерството на правосъдието и е предоставил цялата преписка с Община Благоевград(ведно с решението на ВСС и със становищата на главните проектанти на сградата) във връзка с отправяно искане за проектиране на надстройка на Съдебна палата- Благоевград. При изграждане на Съдебна палата- Благоевград МП е ползвало отстъпено право на строеж, съгласно изискванията на ЗУТ за надстрояване на сградата е необходимо съгласие на собственика на земя - община Благоевград, изразено изрично чрез решение на Общински съвет- Благоевград.

За нормално протичане на съдопроизводствените дейности осъществявани от Окръжния и Районния съд следва да бъдат осигурени нормални условия на работа в сградата, като проблемите - липса на помещения и оборудване не би следвало да ангажират вниманието на работния персонал.

3.2. Техническо оборудване – компютри, мрежи, програмни продукти, проблеми

И през изтеклата 2009 г. продължиха утвърдените вече в Окръжен съд Благоевград тенденции за използването на информационните технологии. Основните цели, които се поставиха и следваха са:

- Повишаване ефективността и качеството на работата в съда чрез обновяване и модернизиране на хардуера и програмното осигуряване;

- Осигуряване на ефикасно използване на компютърните системи;

- Чрез информационните технологии да се подпомогне процеса на прозрачност и обществен достъп до информацията по делата.

Продължи постепенната подмяна на компютърна и офис техника, което до известна степен покри нуждите от модернизация и обновяване на наличния хардуер. Към настоящия момент всички потребители ползват LCD монитори, а преобладаващата част от тях и лазерни принтери с вграден двустранен печат, което намали разходите ни при закупуване на хартия.

Подменените компютри, монитори и принтери, които вече не отговаряха на нуждите на съда бяха дарени на други институции, изпитващи остра необходимост от такава техника.

В залите пред съдебния състав са инсталирани допълнителни монитори, което цели подобряване качеството на съдебните протоколи. В две от съдебните зали се ползва и звукозаписна

техника и софтуер за нуждите на съда. Това улеснява работата на съдебните секретари, а от друга страна допринася за създаване на напълно достоверен запис на съдебното заседание.

По отношение на програмното осигуряване – работи се предимно на Windows XP, като системен софтуер за работните станции. Продължи работата с Автоматизираната система за управление на делата, която непрекъснато се обновява и усъвършенства. Този процес цели от една страна в програмата своевременно да се отразяват промените в законодателството, а от друга – подобряване и облекчаване работата на потребителите. Към настоящия момент е натрупана вече сериозна база от данни, представляваща реално отражение на съдопроизводството и документооборота в рамките на окръжния съд. От 2008г. по електронен път се извършва придвижване на делата между деловодните системи на ОС Благоевград и РС Петрич, а през 2009г. такава връзка се осъществи и с РС Разлог, а с РС Благоевград е изградена преди години. По този начин в АСУД се изгражда електронна папка, съдържаща както първоинстанционното, така и въззивното дело. Това от своя страна до голяма степен създава едно точно отражение на движението на делата между съдилищата в нашия съдебен регион в електронен вариант и книжната папка с делата намира своето почти пълно софтуерно отражение.

Продължава да функционира и Интернет страницата на съда, където гражданите могат да получават актуална информация. Там от 2005г.се помества календара с насрочените заседания от АСУД, за улеснение страните по делата, които чрез

отдалечен достъп могат да проверяват датите на съдебните заседания. В края на 2008г. започна публикуване на постановените съдебни актове при спазване на Закона за защита на личните данни и Закона за защита на класифицираната информация и Закона за защита на личните данни. От 2009г. функционира нов, подобрен сайт с изцяло нова визия, където към момента гражданите могат да намерят актуална информация за дейността на съда, а страните по делата да правят справки за състоянието и движението на съдебните дела. Там е поместена актуална и полезна информация за работата на съда и за услугите, които могат да получат гражданите. Същевременно в раздела „Справки по делата“ може да се провери какъв е статуса на всяко дело /с изключение на делата, съдържащи конфиденциална информация /. Тук страните по делата могат да проверяват датите на насрочените заседания, докладчиците на делата и постановените съдебните актове – присъди, решения и определения. Те се публикуват още на следващия ден след постановяването им със заличени лични данни и в съответствие с нормативните разпоредби.

Чрез поставения в регистратурата компютър адвокатите и страните по делата продължават да извършват и самостоятелно справки по делата.

Наличният софтуер в Окръжен съд Благоевград е :

- Системен : WINDOWS 2003 SERVER, WINDOWS 2000 SERVER, WINDOWS XP, WINDOWS 2000, WINDOWS 98

- Приложен : MS OFFICE, АПИС6, АПИС6 регистър+, АПИС Конструкции, АИС “ Съдебно деловодство “ /само за справки по стари дела/, програма за работните заплати “ Аладин “, програма “Личен състав”, счетоводна програма“Финансист”, Автоматизирана система за управление на делата /АСУД/.

Непрекъснатото усъвършенстване и обновяване на наличния хардуер и софтуер в съда е особено необходимо с оглед на факта, че това е една от най-динамично и бързо развиващите се сфери на съвременния обществен живот.

В тази връзка освен регулярните дейности по модернизация и подмяна на компютърната и другата офис-техника предстои да се оборудват и останалите съдебни зали с устройства за звукозапис, пред залите да бъдат поставени електронни информационни табла, които да дават във всеки момент информация за разглежданите дела. Продължава работата по усъвършенстване на програмните продукти, както и осъществяването на електронен обмен на данни и с РС Сандански и РС Гоце Делчев. Основите са положени, а всичко това със сигурност ще продължи да повишава ефективността и качеството на работата в съда.

В обобщен вид техническото и програмното оборудване в ОС Благоевград на този етап е на сравнително добро ниво.

В заключение е важно да се подчертае, че при изготвянето на бюджета на съдилищата следва да се има предвид скъпата поддръжка на техниката и софтуера. За да бъде използвана тя ефективно, трябва да се отпуснат повече средства за текуща издръжка.

IV. ОБОБЩЕН АНАЛИЗ НА РАБОТАТА НА РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА ОТ СЪДЕБНИЯ ОКРЪГ

На територията на Благоевградски съдебен окръг са ситуирани пет броя районни съдилища, съответно в областния център, Петрич, Сандански, Разлог и Гоце Делчев. С най-голям съдийски щат към днешна дата разполагат Благоевградския и Петричкия районни съдилища – с по 12 бройки. На следващо място по този показател са Районните съдилища в Гоце Делчев и Разлог с по 8 магистратски щата. Най-малък от районните съдилища е Санданския районен съд с шест районни съдии. През отчетната година както в Разлог, така и в Сандански, и в Гоце Делчев колегите работиха при запълнен щат. Вакантни места в БРС към днешна дата няма. Петричкият районен съд почти през цялата 2009 година функционира с една незаета съдийски бройки. Натоварването в работата и на окръжните, и на районните магистрати особено се отежнява от отсъствието на колеги по различни причини през годината. По-горе бе изразено становище, че следва да бъде предвидена в такива случаи по бърза процедура за заместване.

Постъплението на делата при пълен щат на база 12 месеца в отделните районни съдилища по данни посочени в техните отчетни доклади е както следва:

Районен съд Благоевград – 35 дела при 27 дела за 2008 година, което е с 22.86% повече;

Районен съд Гоце Делчев – 23 дела при 21 дела за 2008 година; или 8.70 % повече.

Районен съд Петрич – 24 дела при 25 дела за 2008 година, което е с 3,85% по-малко;

Районен съд Разлог – 24 дела при 19 дела за 2008 година, което е с 20.84% повече;

Районен съд Сандански – 33 дела при 26 дела за 2008 година, или 21.21 % повече

Данните показват,увеличение на новообразуваните дела в съдилищата с изключение на РС -Петрич в сравнение с предходната година. Средномесечната натовареност се увеличава и е една от най-високите в страната. Другият извод, който се налага от посочените резултати, е че РС-Благоевград и РС- Сандански са с приблизително 10 дела повече от другите три съдилища. Ако тази тенденция продължи следва да се помисли за увеличаване на щата на тези съдилища.

В Окръжният съд, и в три от районните съдилища през 2009 година **намаляват наказателните дела. Най -голямо намаление има в РС-Петрич** 255 дела по – малко или 11.74%. РС-Благоевград намаление с 81 броя дела или 7.67 %. РС-Гоце Делчев намаление с 53 дела или 6.82 %. Увеличение на тези дела има при Санданския районен съд 67 дела или 8.39%. Увеличение има и в РС-Разлог с 31 броя дела или 4.02% .

Увеличение на постъплението на **граждански дела** се наблюдава в всички РС-ща. РС-Благоевград 967 броя дела повече в сравнение с 2008 г. или 29.59 %. РС- Гоце Делчев увеличението е с 318 дела или 25.32%. РС-Петрич увеличение 122 дела или 9.20%. РС-

Разлог 463 броя или 36.78 %. РС-Сандански-увеличение 336 дела или 25.09 %.

При **административните дела** в някои от съдилищата е налице увеличение, а в други намаление на постъплението. Така например в РС-Благоевград увеличение с 276 дела или 35.34 %, РС-Разлог ув.1 дела 4.20% и в РС-Сандански увеличение с 35 дела или 17.07 %. В Гоцеделчевския РС има намаление с 75 дела или 28.85%,. Намаление има и в РС-Петрич със 16 броя дела или 9.20 %.

Традиционно в доклада се обръща внимание на броя на образуваните **частни наказателни дела по текстовете на чл.222 и чл.223 от действащия НПК /разпит пред съдия/**. За пореден път се потвърждава становището, че тази правна форма е напълно излишна, натоварваща съдилищата и създаваща усещане за някаква нередност в дейността на органите на досъдебното производство. Независимо, че през отчетната година е налице известно намаляване в броя на този вид частни наказателни дела /само за Санданския и Разложкия районни съдилища е налице увеличение от 252 броя за 2008 година на 276 броя за 2009 година за първия и от 198 броя на 281 броя за втория/ те продължават да бъдат сериозен товар за окръжните и районните съдии, ангажиращ значителна част от работното им време. За ПРС тези дела са намалели от 897 броя за 2008 година на 725 броя за 2009 година. Съотношението на същите показатели за ГДРС са съответно 188 броя за предходната и 120 броя за отчетната година, като и за БРС също е налице намаляване от 235 на 167 броя.

Ако постъплението на дела се разпредели между съдиите не на база съществуващия по места щат, а на действително отработените човекомесеци, нещата изглеждат по следния начин:

Районен съд Благоевград – 39 дела при 30 дела за 2008 година, което е с 23.08% повече;

Районен съд Гоце Делчев – 24 дела при 25 дела за 2008 година, което е с 4% по-малко;

Районен съд Петрич – 35 дела при 38 дела за 2008 година, което е с 7.89% по-малко;

Районен съд Разлог – 29 дела при 19 дела за 2008 година, което е с 34.48% повече;

Районен съд Сандански – 33 дела при 29 за 2008 година, което е с 12,12% повече;

От посочените цифри е видно, че във РС-ща Благоевград, Разлог и Сандански е налице увеличение, като то е значително в Разлог. Цифрите по разглеждания критерии натовареността е значителен ако сравнението се прави с други равностепенни съдилища в страната. Облекчаване в натоварването е налице при РС-Петрич и РС- Гоце Делчев. При отчитане резултатите от работата на всеки районен съд не бива веднага да се увеличава съдийския щат, защото постъплението е променлива величина и освен това в една европейска държава съдията не бива да бъде принизяван до обикновен чиновник, чиято позиция може да бъде не само бързо разкрита, но и по същата логика бързо закрыта, когато се отчете текущо намаляване на работата.

Действителната натовареност на база свършени дела от един съдия за един месец е както следва:

- **Районен съд Благоевград** – 38 дела при 37 дела за 2008 година, което е с 2,78% повече;
- **Районен съд Гоце Делчев** – 25 дела при 24 дела за 2008 година, което е с 4% повече;
- **Районен съд Петрич** – 36 дела при 40 дела за 2008 година, което е с 10% повече;
- **Районен съд Разлог** – 30 дела при 21 дела за 2008 година, което е с 30% повече;
- **Районен съд Сандански** – 31 дела при 31 за 2008 година.;

Посочените цифри още един път разкриват значителното натоварване на всеки районен съд в региона и ясно говорят за всеотдайния труд на районните магистрати, извеждащ ги вече години наред на едни от първите места в страната.

На база дела за разглеждане ситуацията изглежда по следния начин:

- **Районен съд Благоевград** – 45 дела при 37 дела за 2008 година, което е с 17,78% по-малко;
- **Районен съд Гоце Делчев** – 31 дела при 32 дела за 2008 година, което е с 3.13% по-малко;
- **Районен съд Петрич** – 44 дела при 50 дела за 2008 година, което е с 12% по-малко;

- **Районен съд Разлог** – 35 дела при 27 дела за 2008 година, което е с 22.86% повече;
- **Районен съд Сандански** – 37 дела при 36 за 2008 година, което е с 2.70 повече;

Статистическите данни безспорно разкриват едно много високо натоварване на районните съдии. Създадената по места добра организация на работата, младостта и желанието за професионална изява, съчетани с високата квалификация и убедеността на съдиите, че трябва да дадат всичко от себе си, за да бъдат на висотата на изискванията на времето, гарантират добрите резултати. Изразявам надежда, че многото назначения в системата няма да променят казаното по-горе, защото в региона от години властва традицията новите районни съдии бързо да бъдат “заразявани” от стремежа за постигане на по-високи професионални резултати.

Независимо от огромния обем работа, районните съдилища отчитат и много добри показатели относно приключилите в тримесечния срок дела, видно от следните данни:

- **Районен съд Благоевград** –86%, което е с 7% увеличение спрямо 2008 година;
- **Районен съд Гоце Делчев** – 78%, което е с 5% увеличение спрямо 2008 година;
- **Районен съд Петрич** – 80%, което е с 1% намаление в сравнение с предходната 2008 година;
- **Районен съд Разлог** – 81%, което е с 15% увеличение в сравнение с предходната 2008 година;

- **Районен съд Сандански** – 81%, което е с 6% увеличение спрямо 2008 година;

Зад изброената на пръв поглед суха статистика се крият усилията на всички районни съдии, които добросъвестно изпълняват задълженията си. Натовареното ежедневие на практика през всеки делничен, а в много случаи и по време на почивните дни, защото не е тайна, че съдиите работят и тогава, позволяват да заявим, че бавното правораздаване не само, че не е факт, а е изключение на територията на съдебния окръг. Увеличаване на решенията в тримесечен срок дела отчитат в Благоевград и Сандански, и този факт заслужава признание пред положените от работещите там съдии професионални усилия. Същият показател в Гоце Делчев и Петрич е напълно съпоставим с казаното за предходните две съдилища и в този смисъл обществена признателност трябва да има и за тамошните магистрати. Разложкия районен съд през отчетния период бележи най-висок процент на приключилите в тримесечен срок дела и получава специални адмирации. Искам в този ход на мисли да отдам дължимото и на съдебната администрация, без чийто усилия и добронамереност, не би могла да придобие завършеност работата на всеки един съдебен състав.

В докладите за отчетната година всеки Районен съд следва да отрази резултатите от инстанционната проверка на актовете му. От гледна точка на Окръжния съд, по отношение на гражданските дела, искам да посоча, че от всички атакувани актове за региона, са

потвърдени общо 275. Спрямо общия брой свършени дела са потвърдени 48%. Не смятам, че този показател е таван за възможностите на районните съдии и очевидно има ресурс за неговото подобряване. Между впрочем резултатите за отделните съдилища са изключително съпоставими. Така например този показател за ПРС е 44.23%, за РРС – 41.51%, за СРС – 58.21% и за БРС – 54.45%.. За Гоцеделчевския съд този процент е 41.35.

За съжаление резултатите по наказателните дела, минали инстанционен контрол през 2009 година, са значително по-лоши в сравнение с гражданските дела. В общ план за съдебния регион са потвърдени 131 съдебни акта, което е едва 37.86% спрямо общия брой свършени дела. РС- Петрич – 42.74%. РС-Сандански 43.24%. За РС- Разлог 29.69%, БРС-39.29% и за РСІ Гоце делчев 29.55%. Този незадоволителен резултат на първо място изисква сериозно внимание от страна на съдиите, които да не позволяват повтаряне на грешките си и на второ място акцентиране в семинарните ни занятия върху онези въпроси, които поставят най-много неясноти или различно тълкуване при осъществяване на правораздаването.

Работата, както на държавните съдебни изпълнители, така и на съдиите по вписванията е приоритет, който имат районните председатели на съдилища. Липсват сериозни пропуски, които да налагат да се прави по-подробен отчет на тяхната работа и от Окръжния съд. Принципно колегите са поканени и присъстват на ежемесечните ни семинари като активно се включват в обсъждане на теми, които ги касаят, включително и чрез изнасяне на доклади.

Свършената през отчетната 2009 година о работа от петте районни съдилища в съдебния окръг, отново позволява да се даде добра оценка на всички магистрати и съдебни служители.

V. МЕРКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РАБОТАТА В РАЙОННИТЕ И ОКРЪЖНИТЕ СЪДИЛИЩА - ОРГАНИЗАЦИОННИ, ПО ОБУЧЕНИЕ И ДР.

През отчетната 2009 година продължават създадените традиции за обмен на професионален опит и мнения по спорни въпроси на ежемесечните семинари.

От редица окръжни съдилища в страната постъпиха запитвания за начина, по който се организира семинара ни, за темите, които се разискват и за участниците в него. Безспорно е, че включването не само на прокуратурата, наш традиционен партньор в тази организационна форма, а и на представители на адвокатурата и разследващите органи от МВР, в една още по-голяма степен подпомага вземането на стойностни решения. Съществува разбиране в ръководството на ВКС за възобновяване на позабравените от близкото минало зонални съвещания, които допълнително да подпомогнат обмяната на опит и обогатяване на аргументите в посока на един или друг правен спор. Проведените по апелативни райони срещи, а след това и Национална конференция, посветени на изясняване на причините, поради които делата се връщат за доразследване на прокурора, е много окуражителен знак в тази посока. С по-малко значение, но с много по-голяма оперативност са и срещите, организирани периодично в

гражданската и наказателна колегии на Окръжен съд, където се обсъждат спорните моменти в работата .

Като организационни мероприятия могат да се посочат и провежданите обучения със съдействието на НИП - София, от които неколнократно се възползвахме през отчетната година. Винаги сме кандидатствали и досега без изключение сме получавали възможност за осъществяване на изнесено обучение от преподаватели в НИП, което е от полза не само за магистратите, а и за съдебните ни служители. През 2008 година съдиите от ОС - Благоевград се срещнаха и с декана на Юридическия факултет към СУ "Св. Климент Охридски", който отговори на много въпроси, свързани с европейското право и взаимодействието му с националното. В тази посока предстоят нови срещи, свързани с все по-нарастващата актуалност на темата.

От чисто организационен характер е и въпроса за обучението на младши съдиите за срок от 6 месеца след избирането им. Затова се предлага конкурсите за тяхното назначаване да се провеждат и обучението да приключва докато техните предшественици още не са напуснали съответните окръжни съдилища. По този начин няма да се налага перманентното реструктуриране на съдебните състави и загуба на набраната професионална инерция.

Що се касае до взаимодействието между Окръжния съд и останалите държавни институции по места не трябва да се пренебрегват създадените отношения на бърза и взаимна обмяна на информация, сътрудничество и колегиалност, които не само

спомагат на общата работа, но и за ефективното обслужване на гражданите.

Завършвам настоящия доклад с убеждението, че съдиите и служителите както от БОС, така и от районните съдилища от неговия район, положиха достатъчно усилия в изпълнение на задълженията си, за което свидетелстват постигнатите добри резултати.

И Ф Председател: